

MAL-VERKOSTON OHJAUSRYHMÄN KOKOUS

Aika: to 14.10.2021 klo 9.15 -11.15, LÄSNÄ

Varsinaisen kokouksen jälkeen Tampereen Raitiotiehanke esittely ja lounas.

Paikka: Kokouskeskus Pellava, Kelloportinkatu 1 B, Tampere

<https://www.pirkanmaa.fi/saapumisohje-tampellaan/>

Jäsenet:

Pj. Jarmo Lindén, johtaja, ARA
 Olli Voutilainen, erityisasiantuntija
 Kaisa Mäkelä, ympäristöneuvos, YM
 Lotta Mattsson, erityisasiantuntija, VM
 Tapio Ojanen, apulaisjohtaja Väylä
 Asta Tuominen, verkostojohtaja, Traficom
 (Mervi Karhula, liikenneneuvos, LVM tiedoksi)
 Jarmo Lindén, johtaja, ARA
 Juhani Hallasmaa, ylitarkastaja (ElyEPO)
 Johanna Viikuna, liikenneasiantuntija, Kuntaliitto
 Juha Pasma, vs-kaavoituspäällikkö, Joensuun kaupunki
 Leena Rossi, kaupunkisuunnittelu- ja maankäyttöjohtaja
 Jyväskylän kaupunki
 Sirpa Lähti-Hyvönen, strategiajohtaja, Kuopion kaupunki
 Olli Alho, kaupunkikehitysjohtaja, Lahden kaupunki
 Paula Paajanen, yleiskaavapäällikkö,
 Oulun kaupunki
 Mikko Nurminen, rakennusvalvontayksikön päällikkö vt.
 Porin kaupunki
 Päivi Nurminen, seutujohtaja
 Tampereen kaupunkiseutu
 Jyrki Lappi, maankäyttöjohtaja
 Turun kaupunki
 Raine Mäntyselä, professori, Aalto/RYL
 Irma Karjalainen, tulosaluejohtaja, HSY

Varalla:

~~Varapj. Paula Paajanen, yleiskaavap. Oulun
 Katja Palonen, johtava asiantuntija, TEM
 Olli Maijala, neuvotteleva virkamies, YM~~
 Anna Saarho, johtaja, Väylä
 Suvi Jousmäki, ekosysteemin rakentaja,
 Traficom
 Markku Aho, rahoituspäällikkö, ARA
 Risto Rauhala, yksikön päällikkö (ElyVAR)
 Minna Mättö, lakimies, Kuntaliitto
 Kalle Sivén, k.geodeetti, Joensuun kaupunki
 Anna Isopoussu, kaavoitustutkija
 Jyväskylän kaupunki
 Tero Piippo, yhteysjohtaja, Kuopion kaupunki
 Petri Honkanen, maankäyttöjohtaja, Lahden kaupunki
 Mika Uolamo, kaavoitusarkkitehti
 Oulun kaupunki
 Janne Vartia, elinkeinopäällikkö,
 Porin kaupunki
 Tapani Touru, liikennejärjestelmäpäällikkö,
 Tampereen kaupunkiseutu
 Paula Kesikastari, kaavoituspäällikkö
 Turun kaupunki
 Hanna Mattila, yliopistonlehtori, Aalto/RYL
 Aarno Kononen, ryhmäpäällikkö, HSL

Verkostoston koordinaatio

Kati-Jasmin Kosonen, sihteeri, ma-projektipäällikkö

Aada Elshof, ma-projektisuunnittelija

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

1. Kokouksen avaus, läsnäolijoiden toteaminen ja esityslistan hyväksyminen

Kokous avattiin 9.00, käytiin läsnäolevien kierros.

2. Edellisen kokouksen (27.8.2021) muistion hyväksyminen

<https://mal-verkosto.fi/wp-content/uploads/2021/08/Jakeluun-muistio-MAL-verkoston-ohry-2708.pdf>

Päätösehdotus: Ohjausryhmä hyväksyy edellisen kokouksen muistion.

Päätös: Muistio hyväksyttiin.

3. HYMY-hankkeen tulokset ja päättyminen (40 min.)

Hyvinvointiympäristön tietopohjan mallintamisen ja hyvinvointijohtamisen kehittämisen verkostohanke HYMY päättyi syyskuussa. Viime kevään aikana toteutettiin selvitys, jossa kartoitettiin HYMY-kuntien hyvinvointityön nykytilannetta sekä hankkeen vaikutuksia. Selvityksen toteuttajana toimi MDI.

Selvityksestä käy ilmi, että HYMY-hanke on onnistunut lisäämään hyvinvointityön monialaisuutta kunnissa sekä parantamaan kuntien ymmärrystä rakennetun ympäristön hyvinvointivaikutuksista. Hankkeen erityisinä onnistumisina mainittiin asuinympäristön ja muun ympäristön merkityksen esille nostaminen, paikkatietoaineiston ja StrateGIS-menetelmän hyödyntäminen ja niiden käytön oppiminen, monialaisen yhteistyön lisääminen sekä ilmiölähtöisen suunnittelun prosessin opetteleminen.

HYMY-hanke on onnistunut kahdessa tärkeimmässä tavoitteessaan verrattain hyvin: hyvinvointiympäristön tietopohja on laajentunut hankekunnissa sekä monialainen yhteistyö on lisääntynyt ja ilmiölähtöisen suunnittelun prosessin ymmärrys kasvanut. Kuitenkin on huomattava, että kunnissa on edelleen jokseenkin vaikeaa ymmärtää hyvinvointiin liittyviä ilmiöitä kokonaisuutena ja näin ollen myös oikean toimijajoukon löytäminen on usein haasteellista. Monialaisuus siis saattaa olla puutteellista. Lisäksi hankkeen aikana huomattiin ilmiölähtöisen suunnittelun olevan uusi ja vaikea asia kunnille, joten sen integroiminen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laadintaan on vasta aivan alussa. Hankkeessa kuitenkin onnistuttiin lisäämään ymmärrystä tästä prosessista, mikä on jo askel eteenpäin.

Hankkeessa tuotettiin kuntien hyvinvointityön tueksi **Hyvinvointijohtamisen käsikirja** (lisätietoja Satu Kankkonen ja Sirpa Korhonen). Kuntien ja alueiden

hyvinvointiyöstä kiinnostuneille asiantuntijoille avoin loppuwebinaari pidettiin 1.9.2021.

Päätösehdotus: Ohjausryhmä käy keskustelun HYMY-hankkeen tuloksista ja niiden hyödyntämisestä jatkossa.

Päätös: HYMY-hanke nähtiin hyvänä avauksena ihmislähtöisemmälle hyvinvointityölle. Kannatettiin ehdotusta HYMY-kaupunkien seurantaapaamisen järjestämisestä vuoden 2022 puolella. Nähtiin tärkeänä, että hankkeen oppeja vietäisiin edelleen eteenpäin ja niitä esiteltäisiin laajemminkin MAL-verkostolle ja sen jäsenyhteisöille eri tilaisuuksissa.

4. Verkoston ajankohtaiset asiat (15 min)

Tilannekatsaus hankkeista

- Seutu-SUMP
- Mikseri
- Perus-Skene

Seminaarit, työpajat ja muut tapahtumat:

- **Seutu-SUMP hankkeen yhteenvetotyöpaja, to 4.11.2021, klo 13-15, ETÄ**
- **PERUS-SKENE-hanke, 3. työpaja ke 1.12.2021 klo 12.30-16, Pankkisali YM**
- **MIKSERI loppuseminaari ti 9.11.2021 klo 9-12, PAJA Mariankatu 9, HKI**
- **Joululounas/ seminaari 17.12.2021**
- Vuosikello

Talouskatsaus ja raportointi

- MAL-verkoston perustoiminnan ja hankkeiden kustannukset edellisen kokouksen jälkeen

Päätösehdotus: Ohjausryhmä merkitsee ajankohtaiset asiat tiedokseen.

Päätös: Ajankohtaiset asiat merkittiin tiedoksi. Seuraava ohjausryhmän kokous sovittiin pidettäväksi läsnäkokouksena 17.12. Samana päivänä järjestetään myös joululounas ja seminaari laajemmalle MAL-verkostolle. Seminaarissa esitellään mm. päättyneitä hankkeita ja niiden tuloksia sekä ensi vuoden toimintaa.

5. MAL-verkoston Kaupunkiseuduille elinvoimaa teemaverkoston tilannekatsaus (15 min)

Valtioneuvosto päätti 29.6.2021 rahoituksen jakamisesta alueiden välisen yhteistyön edistämiseen. Alueiden välisen yhteistyön edistämiseen tarkoitettu määräraha, 7 miljoonaa euroa, käytetään aluekehittämisen teemaverkojen ja

kehittämisyöhykkeiden rahoittamiseen. Rahoitus on osa valtioneuvoston aluekehittämisspätöksen, kansallisen kaupunkistrategian ja seutukaupunkiohjelman toteutusta. Tavoitteena on vahvistaa eri alueiden yhteistä voimavarojen ja osaamisen hyödyntämistä, vertaisoppimista, ja alueiden vetovoimaisuutta ([TEMIn tiedote](#)).

Kansallisia teemaverkostoja ja kehittämisyöhykkeitä vuosille 2021 – 23 valittiin 18. Näiden toimintaa rahoitetaan ns. AKKE-rahoituksella (alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen). Rahoittajina toimivat maakuntien liitot siten, että kunkin verkostoa tai yöhykettä koordinoivan tahon maakunnan liitto vastaa k.o. verkoston/yöhykkeen hankkeiden rahoittamisesta.

Valtioneuvoston 29.6.2021 (VN/6528/2021-TEM-108) päätöksen mukaan MAL-verkosto saa käyttöönsä 550.000 € rahoitustukea vuosille 2021 -2023. Se on isoin rahoitustuki kaikista hakijoista eli hakemuksen laatimista voidaan pitää onnistuneena. Useista ministeriöistä koostuva arviointiryhmä on arvioinut hakemukset haun tavoitteiden ja hakukriteerien perusteella ja valinnut parhaiten näihin vastaavat verkostot ja kehittämisyöhykkeet vuosille 2021–2023. Arviointiryhmän palautteen mukaan MAL-verkoston hakemus vastaa haun tavoitteisiin ja on toteuttamiskelpoinen ja valitut painopisteet perusteltuja. Elinvoiman tietopohjainen kehittäminen ja integroiva kaupunkisuunnittelu ovat hyvin esillä. Kaupungit ovat laajasti mukana ja kaupunki–valtio -yhteistyön vahvistaminen on positiivista.

Edellisessä kokouksessa hyväksytyyn periaatteen mukaan *Kaupunkiseuduille elinvoimaa* teemaverkoston ohjausryhmänä toimii MAL-verkoston ohjausryhmä. Siten Teemaverkoston edistymistä seurataan ohjausryhmän toimesta säännöllisesti.

MAL-verkoston koordinaatio esitteli toukokuussa (25.5.21) *Kaupunkiseuduille elinvoimaa* - Teemaverkostohakemuksen sekä elokuussa (27.8.21) tarkennetun rahoitushakemuksen ministeriön osoittamalle rahoitusviranomaiselle eli Pirkanmaan liitolle. Ohjausryhmän evästyksellä täydennetty rahoitushakemus jätettiin Pirkanmaan liittoon tiistaina 31.8.2021. MAL-verkoston kesäkuussa jättämän Teemaverkostohakemuksen budjetti oli suurempi kuin saatu rahoitusvaraus. Tämä edellytti muutoksia paitsi budjettiin myös hakemuksen sisältöihin. Täydennetty rahoitushakemus valmisteltiin yhteistyössä teemoittain pienryhmien kanssa. Käytännössä hakemusvaiheen budjettia karsittiin keskimäärin 19 %. Raamiksi muotoutui valtion osuus 550 000 euroa ja jäsenmaksuilla katettava omarahoitusosuus 137 500 euroa kolmelle vuodelle. Kahdeksan hankekokonaisuutta yhdistettiin neljäksi ja haettiin sekä yksittäisten hankkeiden että osioiden välille integraatiota sekä huomioitiin ministeriöiden arviointiryhmän palaute, jota myös Pirkanmaan liitto edellytti.

Jatkoarvioinnissa Pirkanmaan liiton kanssa on todettu, että hakemuksen hallinnollista muotoa yhden hakijan hakemuksesta yhteishakemukseksi, jossa tiedontuottajina mukana olevat Suomen ympäristökeskus ja Tampereen yliopisto myös osallistuvat Teemaverkoston yhtäläisesti ja tarjoten omarahoitusosuutta sitoutumisensa merkinä. Muutoin valtioneuvoston myöntämän rahoitusosuuden 550 000 euroa kolmelle vuodelle vastinrahoituksena käytetään 20 % osuutta, joka katetaan verkoston jäsenkaupunkien jäsenmaksuosuuksina. Jatkoarviointi on vielä kesken ja yhteishakemus jätetään liittoon lähiviikkoina. Jatkoarviointi edellyttää myös tarkennuksia Teemaverkoston hankkeiden kustannusarvioihin ja toteutukseen sekä kokonaisbudjettiin em. raamin sisällä. MAL-verkoston koordinaatio selostaa kokoukselle Teemaverkoston käynnistämisen ensivaiheen toimenpiteet ja rahoitushakemuksen tilan. Vuoden viimeisessä kokouksessa esitellään sekä MAL-verkoston yleinen talous- ja toimintasuunnitelma vuodelle 2022 sekä vahvistettu Teemaverkostosuunnitelma vuosille 2022-2023.

Päätösehdotus: Merkitään tiedoksi ja hyväksytään käynnistämisen ensivaiheen toimenpiteet.

Päätös: Merkittiin tiedoksi ja hyväksyttiin käynnistämisen ensivaiheen toimenpiteet: verkoston muutoksen yhden hakijan hankkeesta yhteishankkeeksi, koordinaatiohankkeen osuuden, muutoksen kahdeksasta hankkeesta neljään sekä viestinnän tehostamistarpeet. Huomautettiin, että valmistelussa täytyy varautua vaihtoehtoiseen suunnitelmaan Hanke IV -kokonaisuuden osalta, mikäli MRL-/KRL-uudistus ei mene läpi.

6. MAL-verkoston v. 2020 arvioinnin jatkotoimenpiteet: itsearviointikierroksen käynnistäminen ja viestinnän kehittäminen (15 min)

Itsearviointiprosessi

MAL-verkoston toiminnasta teetettiin ulkopuolinen arviointi syyskaudella 2020. Arviointi tuotti ehdotuksen verkoston itsearviointiprosessista ja työkalusta. Ehdotus esiteltiin ohjausryhmälle vuoden 2020 viimeisessä kokouksessa 10.12.2021. Seuraavassa ohjausryhmän kokouksessa 26.1.2021 päätettiin, että itsearviointiprosessi *otetaan kevennettyinä käyttöön vuonna 2021*. Prosessi sisältää mm. seuraavat osiot, joita ovat mm.:

- *itsearviointikyselyn jäsenalueille ja rahoittajille (max 5-10 min)
- *tiedon analysoinnin, ja yhteisen näkemyksen tuottamisen MAL-työpajan muodossa joko verkossa tai läsnä,
- *palautetyöpajan tai -seminaarin
- *verkoston koordinaation ja jäsenten kahdenkeskiset / useamman kaupunkiseudun yhteiset fokusryhmäkeskustelut,
- *ehdotukset toiminnan suuntaamiseksi seuraavalle toimintavuodelle.

Toimintaraporttien sijaan painopistettä siirretään keskusteluihin verkoston jäsenorganisaatioiden ja jäsenalueiden kanssa. *Kaupunkiseuduille elinvoimaa-teemaverkoston* käynnistäminen sitoo osan toimintaresursseista (koordinaatioresurssit sekä kuntaosuudet), mutta kehittämisvoimavaroja osoitetaan yhteisten tapaamisten ja vertaisoppimien osalta myös vuodelle 2022. Tilaisuuksien ja sparrausten sisällöistä käydään yhteinen kierros jäsenyhteisön kanssa. Itsearviointikierroksen tulos esitellään vuoden 2022 ensimmäisessä kokouksessa.

Viestinnän kehittäminen

MAL-verkoston arvioinnissa ja sitä seuranneessa jäsenyhteisöjen kierroksessa tunnistettiin monia verkostotoiminnan ansioita, mutta nimettiin myös kehittämiskohteita. Verkoston koordinaatio on panostanut huomattavasti vuorovaikutteiseen ja avoimeen viestintään ja hyödyntänyt monipuolisesti eri viestintävälineitä (verkkosivujen päivitys, verkostokirjeet, some jne.). Selvä enemmistö myös katsoo, että MAL-verkosto on helpottanut tiedonvaihtoa erityisesti alueiden välillä ja onnistunut ylipäänsä viestinnässään.

Viestinnän kohdentuminen ja kohderyhmien laajentaminen oli yksi mainituista kehittämisehdotuksista. Erityisesti hanketoiminnan tunnetuksi tekeminen ja kokonaiskuvan saaminen sisällöistä vaatii edelleen tehostamista.

Verkostoyhteistyötä tutkinut VN TEAS VALUMA -hanke nostaa myös esille hyviä oppeja aluekehittämisen verkostojen, kuten MAL-verkoston käyttöön (*Kohti vaikuttavaa verkostotyötä -Aluekehittämisen verkostoyhteistyön toiminta- ja rahoitusmallit*, VN TEAS 18/2020).

Arviointikierroksen tuotteena esitettiin, että verkostolle on syytä päivittää toimintaa tukeva *Viestintäsuunnitelma*. Lisäksi *Kaupunkiseuduille elinvoimaa-teemaverkoston* käynnistäminen vaatii erityistä panosta viestintään sekä mm. täydennyksiä ja muutoksia MAL-verkoston Internet-sivuihin ja Uutiskirjeisiin. Koko verkoston viestintäsuunnitelmaan päivitetään lisäksi yhteiset viestinnän pelisäännöt jäsenverkoston yhteyshenkilöiden kanssa. Samalla kehitetään koko verkoston ideaa ja brändiä.

Päätösehdotus: Hyväksytään itsearviointiprosessin käynnistäminen ja viestintäsuunnitelman laadinnan periaatteet.

Päätös: Hyväksyttiin, että itsearviointiprosessi käynnistetään loppuvuonna. Tämä toteutetaan kyselyllä ja lyhyillä haastatteluilla. Hyväksyttiin viestintäsuunnitelman laadinta Teemaverkostolle Viestintätoimisto Jengan kanssa.

Itsearviointiprosessin yhteydessä toivottiin selvitettäväksi, miten alueilla tai organisaatioissa MAL-verkoston yhdyshenkilöt levittävät tietoa MAL-verkoston toiminnasta. Esitettiin koottavaksi tiivistä tietopakettia MAL-verkostosta, jonka voisi jakaa alueille edelleen jaettavaksi.

7. MAL-verkoston koordinaation henkilöstömuutokset (10 min)

MAL-verkoston edellinen projektipäällikkö siirtyi 1.9.2021 alkaen Kuopion kaupungin yhteyspäälliköksi. Verkoston koordinoinnin laadun varmistamiseksi elokuussa käynnistettiin kehittämispäällikön rekrytointiprosessi. Projektipäällikön tehtävää hoitaa väliaikaisesti erikoissuunnittelija Kati-Jasmin Kosonen. Projektisuunnittelijan tehtävää hoitaa ajalla 1.10-31.12.2021 HYMY hankkeen projektipäällikkö Aada Elshof.

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän seutujohtaja Päivi Nurminen on sopinut rekrytoinnin etenemisestä MAL-verkoston ohjausryhmän puheenjohtajan kanssa. Ohjausryhmää on tiedotettu uudesta rekrytoinnista. Seutujohtaja selostaa tilannetta ja väliaikaismenettelyä ennen uuden päällikön valintaa ohjausryhmälle.

Päätösehdotus: Ohjausryhmä merkitsee MAL-verkoston uuden kehittämispäällikön rekrytointiprosessin tiedoksi.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

8. Kierros jäsenten ajankohtaisista asioista (10 min.)

Päätösehdotus: Merkitään tiedoksi.

Päätös: Jätettiin pois.

9. Muut asiat

10. Kokouksen päättäminen

Seuraavan kokouksen ajankohdaksi esitetään pe 17.12.2021 klo 9-11.30. Kokouksen aiheina Seutu-SUMP hankkeen ja Mikseri-hankkeiden tulokset, ensi vuoden toiminta- ja taloussuunnitelma hankkeineen ja *Kaupunkiseuduille elinvoimaa* Teemaverkoston ajankohtaiset asiat.

Päätös: Seuraava kokous sovittiin pidettäväksi läsnäkokouksena pääkaupunkiseudulla 17.12.2021 siten, että ensin on kokous ja sen jälkeen seminaari ja joululounas.